

Wszystkie procesy życiowe u zwierząt odbywają się w środowisku uwodnionym. Woda pełni szereg funkcji w organizmie, między innymi termoregulacyjną, jest rozpuszczalnikiem i transporterem wielu substancji odżywczych, przy jej udziale usuwane są z organizmu substancje szkodliwe. Aby zadbać o nawodnienie zwierząt, należy dobrać odpowiednie poidła dla bydła.

Niedobory wody powodują stres, pogorszenie apetytu, zmniejszenie wykorzystania paszy, obniżenie mleczności i przyrostów masy ciała. Bydło dorosłe, młodziź i cielęta muszą mieć zatem zapewniony stały, nieograniczony dostęp do czystej wody.

Ile wody potrzebuje bydło?

Ilość wody potrzebnej zwierzętom zależy od wielu czynników, między innymi ilości pobieranej suchej masy paszy, w przypadku krów od poziomu produkcji mleka i stanu fizjologicznego, temperatury i wilgotności środowiska, temperatury wody, jej jakości i dostępności. Na 1 kg suchej masy paszy krowa mleczna potrzebuje około 4-6 l wody, bydło opasowe 3-4 l.

Przeciętne zapotrzebowanie bydła na wodę:

- cielęta – 5-8 l/dobę,
- krowy w laktacji – 50-120 i więcej l/dobę,
- krowy zasuszone – 50 l/dobę.

Dostępność wody

Krowy spędzają przeciętnie 6-8 godzin na dobę pobierając pokarm, podczas gdy picie zajmuje im od kilku do kilkunastu minut dziennie. Krowy lubią pić podczas jedzenia i bezpośrednio po doju, dlatego w przypadku obór uwięziowych poidła powinny być zainstalowane tuż nad żłobem, a w oborach wolostanowiskowych w niedalekiej odległości od stołu paszowego (nie dalej niż 15-20 metrów).

Poza budynkami inwentarskimi poidła powinny znajdować się również w poczekalni przed halą udojową (ważne w czasie upałów) oraz blisko wyjścia z hali udojowej. Istotna jest

również wysokość instalowania poideł, tak aby pobieranie wody nie sprawiało zwierzętom trudności. W przypadku bydła dorosłego poidła powinny być zawieszane na wysokości 60-70 cm od podłogi, dla jałówek i młodego bydła opasowego 50-60 cm, a dla cieląt 40-45 cm.

Poidła dla bydła - rodzaje

Bez względu na rodzaj poideł podstawową zasadą jest swobodny do nich dostęp, ponieważ zwierzęta powinny mieć zapewnioną wodę 24 h/dobę. W oborach uwięziowych montuje się najczęściej poidła miskowe. Są one przeznaczone do indywidualnego pojenia zwierząt. Wodę doprowadza się bezpośrednio na stanowiska, instaluje się 1 poidło miskowe na 2 zwierzęta. W takim systemie poidła montowane są z reguły na słupkach rozdzielających dwa stanowiska. W konstrukcji poideł miskowych wyróżnia się obok miski (wykonanej z żeliwa, stali nierdzewnej lub tworzywa sztucznego) zawór odcinający dopływ wody, przycisk, ewentualnie pokrywę.

Poidła dla bydła mogą różnić się sposobem napełniania wodą. Zazwyczaj wyposażone są w zawory naciskowe, które bydlę uruchamia pyskiem lub zawory pływakowe zapewniające stały poziom wody w poidle. Pojemność miski wynosi na ogół do 1,0 do 2,5 l wody. Przy utrzymaniu wolnostanowiskowym należy zapewnić co najmniej 1 poidło miskowe na 15-20 zwierząt.

Poidła korytowe (wannowe)

W oborach wolnostanowiskowych często wybierane są poidła korytowe (wannowe, jedno- lub dwukomorowe), które są optymalnym rozwiązaniem dla krów mlecznych. Zwierzęta preferują pobieranie wody z dużej powierzchni, w towarzystwie innych sztuk. Poidła tego rodzaju w oborach montowane są zazwyczaj w poprzecznym korytarzu gnojowym, na zakończeniu rzędu legowisk. Występują one w różnych wersjach.

Poidła korytowe dla bydła.

Dzięki odpowiedniej konstrukcji i stałemu zamocowaniu do posadzki lub ściany wyróżniają się łatwością opróżniania wody w wyniku obrócenia dźwigni wanny wokół poziomej osi lub usunięcia znajdującego się na dnie korka spustowego. Pozwala to na łatwe czyszczenie poidła. Poidła wannowe mogą być wykonane z tworzywa sztucznego z dodatkową izolacją termiczną bądź ze stali z systemem podgrzewania wody. Ich pojemność wynosi od kilkudziesięciu do kilkuset litrów. Pojedyncze poidło korytowe obsługuje na ogół stado 25–80 krów. W praktyce może być ono umieszczane na pograniczu obszarów zasiedlanych przez dwie grupy technologiczne zwierząt, co pozwala na efektywniejsze jego wykorzystanie.

Poidła izolowane

Poidła izolowane (mrozoodporne nawet do $-30\text{ }^{\circ}\text{C}$) zbudowane z tworzywa sztucznego, posiadają podwójne ścianki – zewnętrzną i wewnętrzną oraz znajdującą się między nimi warstwę pianki poliuretanowej. Poidła takie działają na zasadzie termosu. Dzięki warstwie izolacyjnej woda pitna utrzymuje stałą temperaturę $3\text{--}5\text{ }^{\circ}\text{C}$ zimą i $10\text{--}12\text{ }^{\circ}\text{C}$ latem. O ilości dostarczanej do poidła wody z sieci wodociągowej decyduje zawór pływakowy.

Istotnym wyposażeniem tego typu poidła jest kula zamykająca otwór z wodą w zbiorniku od góry. Pobieranie przez zwierzęta wody z takiego poidła wiąże się z koniecznością pokonania oporu kuli zamykającej. Spożyta woda jest natychmiast uzupełniana. Poidło tego typu może być jedno-, dwu- lub czterokomorowe. Jednokulowe o pojemności $25\text{--}40\text{ l}$ przeznaczone jest dla $10\text{--}20$ krów, a dwukulowe o pojemności $80\text{--}100\text{ l}$ stosuje się dla grup technologicznych liczących $20\text{--}40$ krów.

Poidła podgrzewane

Przy bardzo niskich temperaturach otoczenia doskonale zdają egzamin poidła podgrzewane. Warunkiem ich użytkowania jest dostęp do źródła energii elektrycznej, która jest niezbędna do zasilania elementu grzejnego umieszczonego najczęściej pod miską lub bezpośrednio w zbiorniku z wodą. Poidła takie wyposażone są również w termostat, który reguluje temperaturę, włączając lub wyłączając grzałkę.

Jakie poidła dla bydła najlepsze będą na pastwisku?

Należy pamiętać, by zabezpieczyć odpowiedni dostęp do wody również bydłu utrzymywanemu na pastwisku. Najprostszym sposobem dostarczenia wody na pastwisko jest dowożenie jej za pomocą różnego rodzaju beczek, zbiorników, pojemników oraz regularne ich uzupełnianie. Nie jest to jednak najlepsze rozwiązanie ze względu na jego pracochłonność, czasochłonność oraz jakość wody, która szybko ulega pogorszeniu, szczególnie przy wysokich temperaturach. Rozwiązaniem w tej sytuacji mogą być poidła automatycznie uzupełniające się wodą.